

Kommissorium

Arbejdsgruppe vedr. produktivitet og dynamisk arbejdsmarked i regi af Reformkommissionen

Danmark har et højt produktivetsniveau og har i de senere år oplevet en pæn produktivetsvækst i forhold til lande, vi normalt sammenligner os med. Ikke desto mindre er det afgørende med et vedvarende fokus på at øge produktiviteten for at fastholde Danmarks position som et af de mest velstående lande i verden.

Højere produktivitet handler om, hvordan vi som samfund kan gøre tingene på en smartere måde, så vi med færre ressourcer kan skabe større værdier. Det gælder både om:

- 1) At den enkelte virksomhed formår at lave egentlige produktivetsløft fx ved at anvende ny teknologi, moderne maskiner og indføre bedre arbejdsgange, i modsætning til blot at forøge sin produktionen ved at få medarbejderne til at løbe hurtigere.
- 2) At erhvervslivet på tværs af virksomheder er dynamisk og konkurrenceudsat med den konsekvens til følge, at fx lavproduktive virksomheder ikke overlever i for lang tid.

Fokus i Reformkommissionens arbejde med produktivitet er forhold, der har at gøre med arbejdsmarkedet og adgang til kompetencer og viden. Det gælder bl.a., om 1) der er adgang til den rette arbejdskraft og viden for virksomhederne, 2) arbejdskraften nemt kan flytte sig mellem virksomheder og brancher og 3) det er nemt at etablere nye virksomheder. Udfordringer og problemstillinger knyttet her til vil være også være omdrejningspunktet i arbejdsgruppen.

Formålet med arbejdsgruppen er at sætte relevante interesser sammen for at drøfte konkrete problemstillinger knyttet til kommissionens udfordringsbillede. Det skal dels bidrage til at nuancere udfordringsbilledet og dels pege på mulige løsningsstrategier og politikanbefalinger inden for de udvalgte temaer. Reformkommissionen lægger vægt på, at arbejdsgruppens deltagere er åbne for nye tilgange og ikke på forhånd låser sig fast i gammelkendte positioner. Der behøves ikke være enighed i arbejdsgruppen om konkrete forslag. Arbejdsgruppens output skal danne afsæt for en drøftelse i kommissionen og den forslagspakke, der skal præsenteres i 1. kvartal 2022.

Det bemærkes, at spor om virksomhedernes generelle rammevilkår, fx ændring af virksomhedsskat, virksomheders adgang til kapital mv. er uden for kommissionens - og dermed arbejdsgruppens - genstandsfelt.

Temaer for arbejdet

For at understøtte at arbejdsgruppen har en målrettet drøftelse af konkrete problemstillinger, foreslås det, at der tages udgangspunkt i følgende tre afgrænsede temaer:

1. Er der udfordringer for rekruttering af de rigtige kompetencer og adgang til viden?

En central forudsætning for produktivitet i samfundet er, at virksomhederne har adgang til medarbejdere med de rette kompetencer. Dette tema ser derfor nærmere på virksomhedernes muligheder og barrierer for at tiltrække de rigtige medarbejdere og eksterne kompetencer. Det gælder bl.a. jobmatch ift. eksisterende kompetencer på det danske arbejdsmarked, match ift. nyuddannede og muligheder for at hente højt kvalificeret arbejdskraft fra udlandet.

Arbejdsgruppen skal bl.a. komme med bud på, hvordan virksomheder, jobcentre og uddannelsesinstitutioner kan understøtte, at flere dimittender kommer hurtigere i beskæftigelse, flere højtuddannede får job i den private sektor og at personer på kanten af arbejdsmarkedet – evt. med den rette opkvalificering – kan få fodfæste på arbejdsmarkedet. Derudover skal arbejdsgruppen komme med forslag til, hvordan virksomhederne smidigere kan tiltrække specialister og ansatte med specifikke kompetencer fra udlandet eller fastholde udenlandske studerende og arbejdstagere.

2. Er fleksibiliteten på arbejdsmarkedet udfordret?

En høj grad af dynamik og fleksibilitet på arbejdsmarkedet er væsentlig for, at samfundsøkonomien løbende kan tilpasse sig, og at nye idéer og arbejdsgange kan spredes. I internationale sammenligninger er fleksibiliteten på det danske arbejdsmarked høj. Dette er bl.a. et resultat af den danske flexicuritymodel, som er kendetegnet ved, at virksomhederne nemt kan hyre og fyre medarbejdere, som til gengæld har adgang til en høj grad af arbejdsløshedsforsikring og tilhørende aktiv indsats i tilfælde af ledighed.

Arbejdsgruppen skal se nærmere på, om der er forhold, der i disse år svækker fleksibiliteten på arbejdsmarkedet og som risikerer at forhindre arbejdskraften i smidigt at kunne flytte til de brancher og virksomheder, hvor den gør mest gavn. Et centralt aspekt er at drøfte, om flexicuritymodellen er under pres af fx længere opsigelsesvarsler, øget brug af fratrædelsesgodtgørelser, flere private lønforsikringer samt en svagt aftagende kompensationsgrad i dagpengesystemet over de senere år. Aspekter, som bl.a. kan gøre det sværere for succesfulde virksomheder at tiltrække arbejdskraft fra konkurrenter. Der vil forventeligt være modstridende synspunkter til dette fra hhv. arbejdsgiver- og lønmodtagersiden. Væsentligt er derfor, at deltagerne præsenteres for afgrænsede problemstillinger, som drøftelsen kan tage afsæt i og som kan danne grundlag for forslag.

En anden problemstilling er, om jobfastholdelse er for dårlig i nogle brancher til at understøtte udvikling af medarbejdere og derved risikerer at gå ud over produktiviteten. Det kan fx være i nye brancher inden for platformsøkonomi, der er kendetegnet ved at ansatte typisk har lavt uddannelsesniveau, ofte skifter job eller er løst ansatte. Arbejdsgruppen skal drøfte muligheder for at fastholde og udvikle

dygtige medarbejdere, også ufaglærte, i virksomhederne med høj andel af ”førstegangs job”. Herunder bl.a. med fokus på brancher, som hjemmeorienterede servicebrancher, der i vid udstrækning er typisk ”førstegangs job”-brancher med en relativt høj andel af lavere uddannede medarbejdere.

3. Er rammerne for at etablere virksomheder og opnå vækst gode nok?

Iværksættere, spin-off/spin-out virksomheder og udefra kommende internationale virksomheder er en væsentlig kilde til udbredelse af nye teknologier og implementering af nye arbejdsgange i erhvervslivet, som kan være med til at løfte produktiviteten. Samtidig er de nye virksomheder med til at understøtte, at eksisterende virksomheder fornyer sig. Centralt er det eksempelvis, at udenlandske virksomheder finder det attraktivt at implementere deres organisations- og ledelseskoncepter og teknologier fra udlandet i Danmark.

Arbejdsgruppen skal blandt andet fokusere på, hvilke barrierer der fortsat er for personer, som ønsker at tage skridtet fra et godt, fast job til livet som iværksætter. Herunder om reglerne for dagpenge til selvstændige fortsat er for rigide selv efter, at de er blevet justeret i de senere år. Er der fx særskilte udfordringer for den gruppe af medarbejdere, som forlader sin arbejdsgiver ift. at tage viden og mulige kunder med sig i en spin-off virksomhed? Er der særlige udfordringer for iværksættere ift. afskærmede markeder med ejerskabsrestriktioner?

Derudover er det væsentligt, at de succesfulde nystartede virksomheder formår at udvide deres forretning, typisk igennem internationalt salg og ekspansion og på den måde skabe værdi og arbejdspladser. Arbejdsgruppen skal bl.a. drøfte hvilke konkrete barrierer, der er i den forbindelse. Herunder, skal centrale vækstkriterier og nye initiativer afdækkes for at sikre rentable nystartede virksomheders udvikling.

Organisering og sekretariatsbetjening

Arbejdsgruppens arbejde ledes af Agnete Raaschou-Nielsen, medlem af Reformkommissionen.

Arbejdsgruppen sekretariatsbetjenes af Reformkommissionens sekretariatet.